

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum eonueniar sibi secundnm sensualitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

¶ Super Quaestione 21. Articulus 1.

QVAESTIO XXI.

De oratione Christi, in quatuor articulos diuisa.

Titulus clarus. In corp. vnica conclusio, Christo, sicut est homo, conuenit orare. Probatur, oratio est explicatio propriae voluntatis apud Deum, ut eam impleat. ergo si in Christo esset in voluntas diuina, non competere ei orare. ergo Christo, sicut est homo, conuenit orare. Antecedens patet ex antecedentibus. Consequencia prima probatur, quia diuina voluntas est per se ipsam efficax, iuxta Pl. Secunda vero probatur, quia in Christo propter diuinam est humana voluntas, quae non per se ipsam est efficax, sed ope diuinae virtutis eger.

g. di. 17. ar. 3. q. 1. & 4. dist. 15. q. 4. ar. 6. q. 2. ad r. & Ioan. 11. le. 8. li. 3. cap. 24. in prim.

In ratione ad primam, vide Nouitiam, quod Auctor primo loquitur de Christo ratione humanae naturae assumptae, & dicit necessitatem orandi, non omnipotentiam naturae suae humanae. Deinde loquitur de toto Christo, & assignat plures rationes orandi. scilicet fidei suae, lux deitatis, & exempli nostri.

li. 3. orth. ff. c. 24. in pri.

In ratione ad secundam, videtur, quod Christus nesciuit Lazarum resuscitandum ab solute, sed sicut Lazarus resuscitatus medio suo clamore, &c.

li. 3. orth. ff. c. 24. in pri.

& simile est de alijs. Et ideo vana est quaestio, ad quid oportet tot media apponere: eadem enim est praesumptio termini, & medioum, & eadem est quaestio & solutio omnium. In ratione ad tertiam, videtur, quod ascensus est nomen motus proprie dicti. Tractatum autem ad mentem potest dupliciter conuenire menti, sicut proprium mentis actum, qui vere, & proprie est actus perfecti, puta, intelligere. Nam potest menti conuenire ascensus, vel per modum motus, qui actus est imperfecti, & sic conuenit nobis, qui non sumus mente conuenienti superis, sed tamen illi sicut vapores ascendantur, & resursum, & sic

2. 2. q. 83. ar. 1. & 2.

DEINDE considerandum est de oratione Christi. circa hoc quaeruntur quatuor.

- ¶ Primo, Vtrum Christo conueniat orare.
- ¶ Secundo, Vtrum conueniat sibi secundum suam sensualitatem.
- ¶ Tertio, Vtrum conueniat sibi orare pro seipso, an tantum pro alijs.
- ¶ Quarto, Vtrum omniscius oratio sit exaudita.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum Christo competat orare.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod Christo non competat orare. Nam sicut Damascenus dicit, oratio est petitio decentium a Deo: sed cum Christus omnia facere posset, non videretur ei conuenire, quod aliquid ab aliquo peteret: ergo videtur, quod Christo non conueniat orare.

¶ 2. Præter. Non oportet orando petere illud, quod aliquis scit per certo esse futurum (sicut non oramus, quod sol oriatur cras) neque est et conueniens, quod aliquis orando petat, quod scit nullo modo esse futurum: sed Christus sciebat circa omnia quid esset futurum. ergo non conueniebat ei aliquid orando petere.

¶ 3. Præter. Damascenus dicit in li. 3. quod oratio est ascensus intellectus in Deum: sed intellectus Christi non indigebat ascensione in Deum, quia semper intellectus eius erat Deo coniunctus, non solum secundum vnionem hypostasis, sed etiam secundum fruitionem beatitudinis: ergo Christo non conueniebat orare.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 6. Factum est, in illis diebus exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.

RESPON. Dicendum, quod (sicut dictum est * in 2. parte) oratio est quaedam explicatio propriae voluntatis apud Deum, ut eam impleat. Si igitur in Christo esset vna tantum voluntas, scilicet diuina, nullo modo competere sibi orare, quia voluntas diuina per se ipsam est effectiua eorum, quae vult, secundum illud Psalm. 34. Omnia quae cun-

que voluit Dominus, fecit: sed quia in Christo est alia voluntas diuina, & alia humana, & voluntas humana non est per se ipsam efficax ad implendum quae vult, nisi per virtutem diuinam inde est, quod Christo sicut est homo, & humanam voluntatem habens, competit orare.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Christus poterat perficere omnia, quae volebat, secundum quod Deus, non autem secundum quod homo, quia secundum quod homo, non habuit omnipotentiam, ut supra habitum est. * Nichilominus tamen ipse idem Deus existens, & homo, voluit ad Patrem orationem porrigere, non quasi ipse esset impotens, sed propter nostram instructionem. Primo quidem, ut ostenderet se esse a patre. Vnde ipse dicit Ioan. 1. propter populum qui circumstat, dixi. Verba orationis, ut credant, quia tu me misisti. Vnde Hilarius in 10. de Trin. * dicit, Non prece eguit, pro nobis orauit, ne filius ignoraretur. Secundo, ut nobis exemplum orandi daret. Vnde Ambrosius dicit super Luc. 7. Noli infidelitrices aperire aures, ut putetis filium Dei quasi infirmum rogare, ut impetret quod implere non possit: potestatis enim actor obedientiae magister, ad praeccepta virtutis, suo nos informat exemplo. Vnde & Augustinus dicit super Ioan. Poterat Dominus in forma serui, si hoc opus esset, orare silentio: sed ita se patri exhibere voluit precatorem, ut meminisset nostrum se esse doctorem.

AD SECUNDVM dicendum, quod inter alia, quae Christus sciuit futura, sciuit quaedam esse facta propter suam orationem, & huiusmodi non inconuenienter a Deo petit.

AD TERTIVM dicendum, quod ascensio nihil est aliud, quam motus in id, quod est sursum: motus autem, ut habetur in 3. de Ani. * dupliciter dicitur. Vno modo, proprie, sicut importat exitum de potentia in actum, prout est actus imperfecti, & sic ascendere competit ei, quod est potentia sursum, & non actus, & hoc modo, ut Damascenus dicit in 3. lib. intellectus humanus Christi non eger ascensione in Deum, cum sit semper Deo vnitus, & sicut esse personae, & sicut contemplationem beatam. Alio modo dicitur motus, qui est actus perfecti, id est existens in actu: sicut intelligere & sentire dicuntur quidam motus: & hoc modo intellectus Christi semper ascendit in Deum, quia semper contemplatur ipsum, ut supra est existentem.

ARTICVLVS II.

Vtrum Christo conueniat orare, secundum suam sensualitatem.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod Christo conueniat orare sicut in sua sensualitate. Dicit enim in Ps. 83. ex persona Christi, Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum uiuum: sed sensualitas dicitur appetitus carnis, ergo sensualitas Christi potuit ascendere in Deum uiuum exultando, & pari modo orando.

¶ 2. Præter. Eius uisus esse orare, cuius est desiderare illud quod petit.

Christi menti non conuenit ascensus, quia semper est cum Deo: vel per modum motus, qui est actus perfecti, & sic conuenit Christo, & beatis ascensus mentis in Deum: quia iuncti Deo contemplamur ipsum, ut super se, perfecti contemplatione illius, sicut nos cum contemmur aliquid, dicimus moueri, sicut intellectum in illud.

¶ Super Quaestione 21. Articulus 2.

Titulus, ut sonat, sumatur, qui in articulo distinguitur. In corpore vnica est distinctio bimembris cum duabus conclusionibus responsiuis singulis ad singula membra. Distinctio. Orare secundum sensualitatem dupliciter contingit, primo elicitive, secundo materialiter, iuxta primum membrum con-

ARTICVLVS III

Super questionibus
21. articulum ser-
uam.

Vtrum fuerit conueniens Christum
pro se orare.

conclusio est: Chri-
stus non orauit secun-
dum sensualitatem.
Iuxta secundum con-
clusio est: Christus
orauit secundum sen-
sualitatem. Proban-
tur ambæ conclusio-
nes in litera satis cla-
re, ut patet. Et tota
materia est clara, quo-
niam & constat quod d
omnino non potest ef-
fe sensualitatis actus,
& q sensualitatis af-
fectus potest esse ma-
teria, quam oratio
Deo offert.

sed alii homines non orant secundum sensuali-
tatem, ergo nec Christus orauit secundum sensua-
litate.

RESPON. Dicendum, quod orare secundum sen-
sualitatem potest intelligi dupliciter. Vno modo sic
quod ipsa oratio sit actus sensualitatis, & hoc modo
Christus secundum sensualitatem non orauit: quia
eius sensualitas eiusdem naturæ, & speciei fuit in
Christo & in nobis. In nobis autem non potest sen-
sualitas orare duplici ratione. Primò quidem, quia
morus sensualitatis non potest sensibilia transcende-
re, & ideo non potest in Deum ascendere, quod req-
ritur ad orationem. Secundò, quia oratio importat
quandam ordinationem, prout scilicet aliquis desi-
derat aliquid quasi a Deo implendum, & hoc est so-
lus rationis. Vnde oratio est actus rationis, ut in
secunda parte habitum est. * Alio modo potest dici ali-
quis orare secundum sensualitatem, quia scilicet ei⁹
ratio orando Deo proponit, quod est in appetitu se
sualitatis ipsius, & secundum hoc Christus orauit se-
cundum sensualitatem, in quantum scilicet oratio
eius exprimebat sensualitatis affectum tamquam se
sualitatis aduocata, & hoc, ut nos de tribus instrue-
ret. Primò quidem, ut ostenderet, se ueram naturam
humanam suscepisse eum omnibus naturalibus affe-
ctibus. Secundò, ut ostenderet quod homini licet se-
cundum naturalem affectum aliquid uelle, qd Deus
non uult. Tertiò, ut ostendat quod proprium affe-
ctum debet homo diuine uoluntati subiacere. Vn-
de Aug. * in Enchir. dicit. Sic Christus hominem ge-
rens, ostendit priuatam quandam hominis uolun-
tatem, cum dicit, Transeat a me calix iste. Hæc enim
est humana uoluntas, proprium aliquid, & tam-
quam priuatum uolens: sed quia rectum uult esse ho-
minem, & ad eum dirigi, subdit, Veruntamen non
sicut ego uolo, sed sicut tu: ac si dicat, Videte in
me: quia potes aliquid proprium uelle, etsi Deus a-
liud uelit.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod caro exultat
in Deum uiuum, non per actum carnis ascendentem
in Deum: sed per redundantiam a corde in carnem,
in quantum appetitus sensitivus sequitur motum
appetitus rationalis.

AD SECUNDVM dicendum, quod licet sensuali-
tas hoc uoluerit quod ratio petebat, hoc tamen orã
do petere non erat sensualitatis, sed rationis, ut di-
ctum est. *

AD TERTIVM dicendum, quod unio in per-
sona est secundum esse personale, quod pertinet ad
quamlibet partem humanæ naturæ: sed ascen-
sio orationis est per actum, qui non conuenit
nisi rationi, ut dictum est. * Vnde non est similis
ratio;

AD TERTIVM sic proceditur.
Videtur quod Christo nõ
fuerit conueniens pro se orare.
Dicit enim Hilar. * in 10. de Tri-
nit. Cum sibi non proficeret de-
precationis sermo, ad profectũ
tamen nostræ fidei loquebatur.
Sic ergo uidetur quod Christus
non sibi, sed nobis orauerit.

¶ 2. Præ. Nullus orat nisi pro eo
quod uult: quia sicut dictum est, †
oratio est quedam explicatio uo-
luntatis per Deum implenda: sed
Christus uolebat pati ea, que pa-
riebatur: dicit enim Augul. * 26.
contra Faustum. Homo plerum
que etsi nolit, contristatur: etsi
nolit, dormit: etsi nolit, esurit,
aut sitit. Ille autem, scilicet Chri-
stus, omnia ista habuit, quia uo-
luit, ergo ei non competebat pro
seipso orare

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

Titulus clarus.
¶ In corpore
duæ conclusiones.
Prima est, Christus
orauit pro se, sensua-
litate & simplicis uo-
luntatis affectum ex-
plicando. Secunda
est, Christus orauit
pro se, explicando
petendoque affectũ
uoluntatis delibera-
tæ. Prima conclusio
relinquitur ex dictis
clara, & auctoritate
euangelij, Transeat
a me calix iste. Secun-
da autem probatur
ratione simul & simi-
litudine, Christus or-
auit pro exemplo,
& pro fide, quod ip-
se est a patre, secun-
dum deitatem & hu-
manitatem: sed ipse
erat a patre secun-
dũ aiqua bona per-
cepta in natura huma-
na, & secundum ali-
qua percipienda, ergo
sicut consonum
fuit gratias agere pro
perceptis, ita petere
percipienda. Et tenet
sequela, quia (sic uero)
namque auctor reco-
gnoscitur pater. Et
hæc quo ad fidem.
Quo ad exemplum
uero inferitur: ergo
consonum fuit exem-
plum dare, & gratias
agere, & peccandi.
¶ Memento nouitie,
quod orationis mul-
te sunt partes, quarũ
duæ sunt gratiarum
actio & petitiõ, de
quibus hic est sermo.
D. 1220.
Et ideo petitionem
Ar. preced.
probat litera, Christo
conuenire a simili, si-
cut & gratiarum ac-
tionem.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando dicit Ioan. 17.
Clarifica filium tuum.

RESPON. Dicendum, quod
Christ⁹ pro se orauit dupliciter.
Vno modo, exprimendo affectũ
sensualitatis, ut supra dictũ est, *
uel etiam uoluntatis simplicis, q
consideratur ut natura, sicut cũ
orauit a se calicem passionis trãf-
ferri. Alio modo, exprimendo af-
fectũ uoluntatis deliberatæ, quæ
consideratur ut ratio: sicut cum
petijt gloriam resurrectionis: &
hoc rationabiliter. Sicut enim dictum est, * Chri-
stus ad hoc uti uoluit oratione ad patrem, ut nobis
daret exemplum orandi, & ut ostenderet, patrem
suum esse auctorem, a quo & æternaliter processit
secundum diuinam naturam, & secundum natu-
ram humanam ab eo habet quicquid boni habet.
Sicut autem in humana natura, quædam bona ha-
bebat a patre iam percepta, ita etiam expectabat ab
eo quedam bona, nondum habita, sed percipienda:
& ideo sicut pro bonis iam perceptis in humana na-
tura gratias agebat patri, recognoscendo eum au-
ctorem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 11. ita etiam ut pa-
trem auctorem recognosceret, ab eo orando pete-
bat ea, quæ sibi deerant, secundum humanam natu-
ram, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi. Et in
hoc etiam nobis dedit exemplum, ut de perceptis a
nobis muneribus gratias agamus, & etiam nõdum
habita orando postulemus.

¶ 3. Præ. Cyprianus dicit in lib. *
de oratione dominica: Pacis &
unitatis magister noluit singilla-
tim & priuatim preces fieri, ut
quis cum precatur, pro se tantũ
precetur: sed Christus illud im-
pleuit quod docuit, secundum
illud Actũ. 1. Cepit Iesus facere
& docere. ergo Christus num-
quam pro se solo orauit.

SED CONTRA est, quod ipse
Dominus orando